DİSK

Aylık
Kültür ve Siyaset
Dergisi
Ağustos 12
Eylül 13
1974

Kıbrıs Harekâtı İçin Muhtıra Yayınladık

Baysen-İş Sendikası Saflarımızda

DİSK Erken Seçim İstedi

Maden-İş'in XXI. Kongresi Yapıldı

İ Ç İ N D E K İ L E R

DİSK

Aylık Siyaset ve Kültür Dergisi

Sayı: 12 - 13

Ağustos - Eylül 1974

Sahibi: Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan Kemal Türkler

Yazı İşleri Müdürü: Kemal Sülker

Yönetim Yeri: DİSK Barbaros Bulvarı, Uluğ Han No. 64/4 Beşiktaş Istanbul Tel : 48 40 99

Kapak Düzeni: Necmettin Rıfat Arman

Dizgi-Baskı: Gıda-İş Ofset Tesisleri

Parayla Satılmaz

SUNUŞ

ÖNEMLİ GÜNLERİN ARDINDAN

Oldukça hareketli iki ay geçirdik u - lusça, Yunanistan'da siyasal iktidarı elinde bulunduran faşistler ayakta zor dur - dukları bir dönemde Kıbrıs'ta uzantılarını görmek istediler. Ama gözleri kamaştı. Kendilerince uygun bir zaman seçtiklerini sananlar nasıl bir yanılgı içinde olduklarını anladılar veya anlamak zorunda kaldılar. Belki görünürde işler karı - şıktı örneğin: Ege'de Ecevit Hükümeti yetkisiz bırakılmış yine aynı Hükümet emperyalist Amerika'ya çıkarlar söz konusu olduğunda hayır demesini bilmişti. Yu - nanlılar'ın yanılgısı burada başladı ve belki de hâlâ sürmekte. Çünkü; 20 Temmuz 1974'te karşılarında topyekûn bir Türkiye buldular.

DİSK baştan sona hükümetin Kıbrıs politikası ile ilgili tüm girişimlerini destekledi. Savaş büyük malî sorunlar yaratabilirdi. Gerçekten altı gün süren savaşın parasal portresi oldukça büyüktü, işte DİSK bu olasılığı baştan hesap ederek Devletin Savaş Fonuna yardım kampanyasını açtı.

Kıbrıs sorununda olumsuz bir tavır takınan Fransa, Konfederasyonumuz tarafından şiddetle yerilirken dünya sendika - larına gönderilen bir yazıyla Kıbrıs politikamız tüm açıklığıyla anlatılıyordu.

Bu olaylar sürerken BAYSEN-İŞ Sendikası DİSK'e katıldı. Ayrıca gerçek sendikal özgürlüğü tatmak isteyen emekçi kardeşlerimizden katılma istekleri geldi. DİSK her geçen gün süratle güçlenmenin mutluluğunu duyuyor.

İç politikamızdaki son gelişmeler karşısında ise DİSK yine sesini duyurmak zorunluluğunu duydu ve Genel Başkan Kemal Türkler "erken seçimi" önerdi.

Emekçi kardeşlerimiz, Türkiye yeni bir dönemin başına gelmiştir. Bu dönemde tüm mutluluklar sizlerin olsun, saygılarımızla..

DİSK DERGİSİ

Kıbrıs Sorununa Bir Bakış

Yunanistan'da eleştirilere hedef olan Cunta, kendisine bir çıkar yol arıyordu ve bulduğunu zannederek faşist yönetimlerin geleneksel metodu ile Kıbrıs'ta ENOSİS macerasına girişti. EOKA'cı Sampson, Kıbrısın yasalarını hiçe sayan Makarios'unu devirerek Elen Cumhuriyetini ilân etti. Türkiye gerekli barışçı yolları deniyerek duruma bir çözüm aradı fakat bu yolların kapalı olduğunu gördüğünde önünde bir tek çare vardı ve Hükümet yerinde bir karada bu çareye başvurdu. 20 Temmuz 1974-de Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'da bozulan Anayasal düzeni yeniden kurmak, barışı ve özgürlüğü sağlamak için indirme ve çıkartma harekatına başladı.

Taraflar ilk kez Cenevre'de karşı karşıya geldiler. Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasında yapılan görüşme sonunda Cenevre deklarasyonu imzalandı. Bundan sonra taraflar bir kez daha Cenevre 'de bir araya gelmek üzere dağıldılar.

İkinci Cenevre Konferansının başlaması Yunanistan'ın tutumu yüzünden gecikti. Yunanistan bu olumsuz davranışlarını Kıbrıs'ın yeni statüsünün belirlenmesi hususunda da sürdürünce konferans çıkmaza girdi. Zaman Türkiye için çok önemliydi onun içinde 14 Ağustos'ta ikinci harekâta başlanıldı. Ateşkes kabul edildiğinde Lefke Magosa arasında uzanan bir sınır çizilmişti.

Rumlar artık savaşamıyorlardı. Uzlaşmaz tutumlarını sürdürürlerken önce Altılar sonrada Muratağa köylerindeki katliamlar ortaya çıkarıldı. Anlaşılıyordu ki Rumlar Mehmetçiğin önünde dayanamayıp kaçarken hırslarını ve barbarlıklarını insanlar üzerinde söndürmüşlerdi.

ÇALIŞMA HAYATI

Alman Bankası İflas Etti İşçilerimiz Zararda

Almanya'da çalışan işçilerimizin, 500 milyon markla iflas eden ve merkezi Köln'de bulunan HERSTATT Bankasında yaklaşık olarak 850 bin mark tasarrufları bulunduğu anlaşılmıştır. Bu konuda bir kısım işçilerimiz Hükümet'e başvurup "Durumumuz ne olacak, paramızın ne kadarı elimize geçecek?" yolunda şikayetlerini yazılı olarak iletmeye başlamışlardır. Banka sahipleri yaptıkları açıklamalarda, mevduat sahiplerine şimdilik 20 bin marklık bir ödeme yapacaklarını durumu Dünya Bankalar Birliğine bildirdiklerini açıklamışlardır.

Amerikan ve İsviçre Bankalarının bir çoğunun da iflasın eşiğinde olduğu artık

bilinmektedir. Bu bunalımın nedeni olarak petrol krizinin para akışını alt üst etmesi gösterilmektedir. Ödemeler dengesindeki bozukluk devam ederken altın fiyatları devamlı düşmektedir.

OECD ve AET araştırmacıları Ekonomik bunalımın 1975 yılında en üst düzeye ulaşacağını belirtmektedirler. Ancak enflasyonun % 7'lik bir gerileme kaydedeceğini bunun nedeninin de para piyasasında belirecek hareketsizlik olacağını eklemektedirler.

Araştırmacılara göre 1975 yılı krizinin atlatılması kolay olmayacak birçok işyeri kapanacak, işsizlik artacaktır. Krizin Üçüncü Dünya Ülkelerindeki etkisi daha belirgin olacak, açlık sonucu siyasal çatışmalar ve kitle ayaklanmaları görülecektir.

1975 yılı gerçeği Yurt dışındaki işçilerimizi yakından ilgilendirmektedir. Tasarruf yapacağım diye binbir türlü sıkıntı çeken emekçilerimiz bir de tasarruflarını değerlendirememe olasılığıyla karşılaşacaklardır. İşte bu sıkıntıyı sağlıklı bir çözüm getireceğine inandığınız Halk Sektörü büyük ölçüde önliyecektir.

ENFLASYON HIZI DÜŞÜYOR

Dünya İktisadi İşbirliği ve Kalkınma kuruluşu olan OECD son yaptığı araştırmada Mayıs ayı içinde Türkiye'de dahil olmak üzere bir çok OECD ülkesinde enflasyon hızının kesilip enflasyonun gerileme kaydettiğini rakkamlarla tesbit ederek bir açıklama yapmıştır.

Buna göre 1974 yılı başında % 19 olan enflasyon hızı daha sonra % 14'e düşmüştür.

TEMİZLİKÇİLERİN GREVİ

Genel İş Sendikası 11 Temmuz tarihinde Ankara Belediyesi'nde grev uygulamasına başlamış, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'taki Barış Harekatı üzerine bu uygulamaya son verilmiştir.

Grev kenti etkilemiş, sokaklar pislik içinde kalmış, yer yer grevci işçilerle polis arasında çatışmalar çıkmıştır. Genel-İş Sendikasınca normal olduğu belirtilen istekler Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay tarafından aşırı ve ölçüsüz bulunmuştur.

450 İŞÇİ TEKSİF'İ PROTESTO ETTİ

Tarsus Çukurova Fabrikasında çalışan 450'ye yakın işçi, kendilerini gerçeğe aykırı olarak Teksif Sendikasının temsil etmesini protesto etmek amacıyla 4 Temmuz günü sessiz bir yürüyüş düzenlemişlerdir.

Yetkililerden alınan bilgiye göre, Teksif Sendikası Çukurova İplik Fabrikasında çalışan işçileri temsil etme yetkisini mahkemeye baş vurarak almışlardır.

Tüm-İş Sendikası'da mahkemeye başvurarak Teksif Sendikası'nın 113 işçinin haberi olmadan üye kaydı yaptığını ileri sürmüş ve yetkinin kendisinde olduğunu açıklamıştır.

Daha önceden izin isteyen Tüm-İş Sendikası, 4 Temmuz günü Çukurova Fabrikası'ndan Atatürk Anıtına kadar sessiz bir protesto yürüyüşü düzenlemiştir. Anıt önünde bir konuşma yapan Tüm-İş Sendikası Başkanı Necdet İnanoğlu, Mahkemeye başvurduklarını, duruşma sonunda yetkinin yeniden kendilerine geçeceğini, işçinin yanında olmayan sendikanın işçiyi temsil edemiyeceğini belirtmiştir.

Sessiz yüryüş olaysız geçmiştir.

SSK 1975'te İLAÇ ÇIKARIYOR

Uzun çalışma ve engelleme taktiklerinden sonra, SSK'nun ilaç fabrikası kurması kesinleşmiştir. Fabrika Istanbul'da kurulmaktadır. SSK İlaç Fabrikası 1975 yılı sonlarında üretime başlıyarak, ilâç dağıtımını da gerçekleştirecektir.

SSK Genel Müdürü Erdal Atabek'in verdiği bilgiye göre, Kurum gerekli planlama çalışmalarından sonra kesin kararını vermiştir.

BİR SENDİKACI ÖLDÜRÜLDÜ

Petro-Kimya-İş Sendikasının PETKİM tesisleri işyeri baş temsilcisi Ümit Tok, sendika yönetimi ile ilgili bir münakaşa sonunda işçi Reyhan Başkoç tarafından tabancayla vurular öldürülmüştür. Katil 26, maktül 46 yaşındaydılar.

Korkunç cinayet DİSK tarafından da kınanmış ve Genel Başkan Kemal Türkler Petrokimya İşçileri Sendikası Genel Başkanı Yılmaz Özdemir'e şu telgrafı çekmiştir:

"İşyeri sendika temsilcisi Ümit Tok kardeşimizin ölümü bütün DİSK topluluğunu son derece müteessir etmiştir. Sendikal mücadelenin fikir düzeyinden kaba kuvvet ve silah kullanma şekline dönüştürülmesi asla kabul edilmeyecek bir harekettir. Bu cinayeti işleyenlerin elbette cezasız kalmayacağı inancıyla size ve bütün işçi kardeşlerimize başsağlığı diler, sendikacılığa kan bulaştıranları asla affetmiyeceğimizden emin olmanızı rica ederim.

56 MİLYON LİRALIK ÇAYA NE OLDU?

Çay Kurumu Genel Müdürlüğünün Istanbul'daki "Çay Paketleme" fabrikası depolarında, 1 milyon 890 bin kilo çayın noksan olduğu tesbit edilmiş ve durum, müfettiş raporları ile Tekel Bakanlığı'na bildirilmiştir.

Nereye gittiği bilinmeyen "Yarı işlenmiş" çayların para karşılığı değeri ise kilosu 30 liradan, 56 milyon 700 bin lira tutmaktadır.

KIDEM TAZMİNATI VE VERGİ

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Eskişehir Şubesi Başkanı Kadir İnanç, verdiği demeçte, "Kıdem tazminatlarından vergi kesilmemesini" istemiştir.

İnanç bu konudaki sözlerini şöyle sürdürmüştür: "25 yıl gibi uzun bir süre kendini işe adayan bir emekçi bu zaman içinde ödediği vergi ve sigorta primleriyle yurt kalkınmasına gereken katkıda bulunmuştur. İşçinin yıpranmasının bir amortismanı olan kıdem tazminatından vergi kesilmesi ise, bir koyunu iki kere yüzmek anlamına gelir. Yıpratılan ürün karşılığı olan Kıdem tazminatlarından vergi kesilmemesi uygulanacak en adil yol olacaktır.

EN DÜŞÜK ÜCRETİ BİLE ÖDEMİYORLAR

Küçük işletmelerde belirlenen asgari ücretin çok altında ücret ödenmektedir. Türkiye'de küçük sanayiin en yaygın olduğu Bursa ve Gaziantep illerinde yapılan araştırmalar, küçük işletmelerde çalışan çırakların % 90'ına ve kalfaların da yarısına yakın bir bölümünün asgari ücretlerin çok altında bir gelir elde edebildiklerini göstermektedir.

Türkiye'de sendikalaşmış işçi kesiminde asgari ücretlerin, alınan ücretler üzerinde doğrudan bir etkisi bulunmamaktadır. Bu kesimde, asgari ücretler toplu pazarlık masasına oturtulduğu zaman sendika temsilcilerinin isteklerine bir dayanak işlevi görerek ücretlerin arttırılmasında dolaylı yoldan etkili olmaktadır.

Bunu dışında asgari ücret sisteminin çalışanlar bakımından asıl olumlu etkisi, sendikal çalışmaların çok düşük kaldığı esnaf ve sanatkarlara ait küçük işletmelerde çalışanlar üzerinde beklenmektedir. Fakat bu tür işletmelerde çalışanlar, yasal olarak Sosyal Sigorta sistemi kapsamına alınmış olmalarına rağmen, gerekli dürüst ve nesnel denetim sistemi harekete geçirilemediği için asgari ücret düzeni fiilen uygulanamamaktadır.

BEREC FABRİKASINDA İŞÇİLER

Petkim-İş Sendikası'nın, Istanbul Berec Pil Batarya Fabrikası işvereni ile yapmış olduğu toplu sözleşme görüşmeleri olumlu sonuç vermiş ve anlaşma sağlanmıştır. Buna göre işçilere toplam 52 lira ücret zammı sağlanmıştır. Sendika genel merkezinin yaptığı açıklamaya göre işçiler için tam bir iş garantisi ve iş güvenliği sağlanmıştır.

1000'den fazla işçinin yararlanacağı 3 yıl süreli sözleşme 1 haziran 1974 tarihinden itibaren geçerli olacaktır.

SOSYAL-İŞ'İN BİLDİRİSİ

Sosyal-İş Sendikası Istanbul Şubesi bir bildiri yayınlıyarak Tez Büro-İş Sendikasının suçlamalarına cevap vermiştir. Bildiride şu konulara değinilmiştir:

"Sosyal-İş'in Ankara Şube Başkanlığına adaylığını koyduğu halde seçilemeyen bir aday seçilememenin hırsıyla eski arkadaşlarına çamur atmaya başlıyor, İşçilere seslenerek kendi sendikasına gelmelerini istiyor. Bu yolda Çalmadığı kapı kalmıyor.

Bildiride DİSK'e yöneltilen iftiralara da değinilerek özetle şöyle denmekte :

"Neden bütün patronlar Türk-İş'e evet diyorlarda, DİSK suçlanıyor, DİSK üyesi işçilere çamur atılmak isteniyor? Önce şunu bilmek gerekir: Patronların beğenmediği, işçilerine küfrettiği, saldırdığı yol kendi aleyhine demektir. Yani işçi sınıfının lehine. O zaman bilelimki yolumuz yoldur, onurla ilerleyelim ve sesimizi yükseltelim."

ÖLDÜ DENDİ, DİRİ ÇIKTILAR

Ereğli Kömür İşletmeleri Karadon Üretim Ocaklarında 2 Temmuz günü meydana gelen göçük sonunda toprak altında mahsur kalan ve hayatlarından ümit kesildiği için öldüğü bildirilen beş işçi 3 Temmuz saat 12.00'de sağ olarak kurtarılmışlardır.

Ereğli Kömür İşletmesi yetkilileri olayın kömür üretim bölgelerinde bu güne kadar meydana gelmiş en büyük göçük olduğunu belirtmişlerdir.

İŞÇİ EMEKLİLERİ BİRAZ DAHA BEKLEYECEK

İşçi emeklilerinin aylıklarınında asgari ücret paralelinde yükseltilebilmesi için hükümetçe hazırlanan Kanun Tasarısının görüşülmesi tatil sonrasına kalmıştır.

Binlerce işçi emeklisinin aylıklarını arttıracak tasarının Parlamentonun ancak 1974-1975 çalışma yılında ele alınarak yasalaşabileceği ve bundan sonra Hükümetçe "günün koşullarına uygun"olarak aylıkların arttırılabileceği belirtilmektedir.

BEŞ MİLYAR SOKAĞA ATILAMAZ !

Temmuz ayı başlarında Istanbul 'daki gümrük depolarını gezen Gümrük ve Tekel Bakanı Mahmut Türkmenoğlu 20 yılı aşan bir süredir bekleyen 200 bin ton dolayındaki malları görünce ağlamaklı olmuş ve şöyle demiştir:

"Yurt dışında bir milyon Yurtdaşımız çalışırken bu tür malların ülkeye girmesi önlenemez. Üstelik bu tür mallar piyasada da satılmaktadı. Şimdiye kadar zaman zaman derneklere ve belediyelere hibe yoluyla bu mallar intikal ettiriliyordu. Ancak bu tür hibeleri yaptırmak için faaliyet gösteren komisyoncuların türediğini de tesbit ettirdim. Halen Meclise sunulan Gümrük Kanunu gerçekleştiği takdirde, devlete intikal etmiş malların tasfiyesi için mevcut İktisadi Devlet Teşekküllerinden biri veya yeni bir kuruluş aracılığıyla satış mağazaları kurdurup, bu tür malları piyasa fiyatlarıyla sattıracağım. Bu yoksul Halk, bu Devlet, beş milyar lirayı sokağa atacak, bu malları çürütecek kadar zengin değildir"

İŞÇİ YERİNE MAKİNE

Türkiye Ziraat Odaları Akdeniz Bölge Toplantısında konuşan Adana Çiftçi Birliği Başkanı Gani Girici, Keban Barajının faaliyete geçmesinden sonra Çukurova Bölgesinde pamuk işçisi sıkıntısı çekileceğini ifade ederek, şimdiden sıkıntıyı gidermek amacıyla pamuk toplama makinelerinin ithal edilmesini istemiştir .

ŞU BOZUK DÜZEN

AP Müteahhitleri Kayırdı

Demirel'in Başkanlığını yaptığı 1968 - deki AP İktidarı döneminde, Bakanlar Kurulu'nun hukuka aykırı bir kararıyla, DSİ-nin 118 milyon lira zarara sokulduğu buna karşılık 28 müteahhite 118 milyon lira kazandırıldığı, Sayıştay'ın bir kararıyla saptanmıştır. Sayıştay Genel Kurulu Demirel'in 1968 yılındaki Bakanlar Kurulu Kararını dayanaksız bulmuştur.

MİLLETVEKİLLERİ ÇALIŞMIYOR

14 Ekim seçimlerinden sonra çalışmalarına başlayan ve çalışmaları 8 aydan fazla süren TBMM ancak 3 kanun çıkarabilmiştir. Bu 8 aylık süre içinde af, bütçe ve pilotların uçuş tazminatlarıyla ilgili kanunları çıkarabilen Millet Meclisi tatile girmezden önceki iki ay zarfında bir türlü toplanamamıştır.

Danışma Kurulu 13 Temmuzda Meclisin tatile girmesini kararlaştırdığı ve Meclis Genel Kurulu'da bu kararı onayladığı halde, milletvekilleri ve senatörler kararlaştırılan tarihten evvel Ankara'yı terk ederek tatile başlamışlardır.

Ödenek ve yolluklarını alarak Ankara'yı terk eden milletvekilleri ve senatörler, giderken kilolarca "Meclis" sigarası almışlar ve Meclis büfelerinde sigara bırakmamışlardır.

BİR İŞÇİ BAŞKOMSERİ MAHKEMEYE VERDİ

Haziran ayı sonunda Taksim İş Bankası Şubesinin soyulmak istenmesi olayına karıştığı gerekçesiyle yakalanan ancak olayla bir ilişkisi olmadığı saptanarak serbest bırakılan Münir Işık adlı bir işçi, poliste olayla ilgili sorgusu sırasında dayak yediği gerekçesiyle 21 günlük rapor almış ve kendisini dövdüğünü iddia ettiği bir başkomiseri mahkemeye vermiştir.

"HIRSIZLIK YAPMASAM AÇLIKTAN ÖLECEKTİM"

Aftan yararlanarak cezaevinden çıkan Ali Onat, temmuz ayının başında hırsızlık yapmak için girdiği evde yakalanarak hâkimin karşısına çıkarılmıştır. Duruşma esnasında cezaevinden çıktıktan sonra " aç kaldım hırsızlık yapmasaydım ölecektim " demiş ve şöyle devam etmiştir: "Asıl suç bende değil, beni bu hale getiren toplum düzenindedir.

VERGİ SAHTEKARI BURSALI TACİRLER

Gümrük ve Tekel Bakanlığı Müfettişleri Istanbul gümrüklerinde yapılan, bir milyon liralık yeni bir vergi kaçakçılığını daha Temmuz ayı içinde ortaya çıkarmışlardır. Vergisi ödenmeden ödenmiş gibi gösterilen 77 ton suni ve naylon ipliği ele geçirmişlerdir.

1,5 milyon liraya yakın gümrük resmi ve vergi ödemekten kaçınarak 500 bin lira vergi ödeyen Bursalı tüccarların mallarına el konmuş ve tahkikata başlanmıştır.

İki tüccar adına vergisi ödenmiş olarak gösterip ödemeden mal çeken gümrük komisyoncusu ise kaçmıştır.

İŞÇİ KAÇIRMA ŞİRKETİ

İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından "sağlam" raporu alamayan işçilerin Emniyet Müdürlüğüne geri verilmiş hazır pasaportlarını el altından işçilere temin eden bir şebekenin, yurt dışına yüzlerce işçi kaçırdığı tesbit edilmiştir.

DİSK SENDİKA BAŞKANLARI TOPLANDI

DİSK üyesi Sendikaların Başkanları 20 Temmuz 1974 saat 11.oo'de Genel Başkan Kemal TÜRKLER'in başkanlığında toplanmış, Kıbrıs Çıkartması olayı karşısında DİSK ve işçilerin görev ve sorumluluklarını görüşmüştür. Yunan Cuntasının Kıbrıs'ta yarattığı Darbe hareketi sonucu tehlikeye düşen barışın ve bağımsızlığın yeniden sağlanması amaciyle garantör devlet olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu sabahki Kıbrıs Çıkartmasının Türkiye için bir savaş hali olması nedeniyle aşağıdaki önemli iki konuyu kararlaştırmış bulunmaktadır:

1- Kıbrıs olayı ve savaş hali konusunda, birlikte hareket etmek amaciyle Türk-İş'e işbirliği çağrısında bulunulmasına,

2- Devletin Savaş Fonuna asgarî birer yövmiye ile işçilerin katılması için DİSK olarak kampanya açılması,

3- Gerektiğinde, Devletin Savaş Fonunda toplanması amacıyla işçilerin günde bir saat fazla çalışma yapmaları için hükümetin hukuksal bir uygulamaya gitmesinin DİSK'in inanışına uygun ve mümkün olduğu,

DİSK Yönetim Kurulu bugün saat 14.oo te toplanarak Sendika Başkanları toplantısında kararlaştırılan önerilerle birlikte Kıbrıs Olayını detaylı olarak görüşecek, DİSK ve mensuplarının görev ve sorumluluklarını kararlaştıracaktır.

DİSK'İN TELGRAFLARI

DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, DİSK Sendika Başkanları Toplantısında alınan karar uyarınca Başbakan ve Genel Kurmay Başkanı'na aşağıdaki telgrafları çekmiştir:

"Sayın Bülent ECEVİT
BAŞBAKAN
ANKARA

Bugün acele olarak toplanmış olan DİSK üyesi Sendika Başkanlarının Kıbrısın bağımsızlığını ve Anayasal düzenini korumak amacıyle Kıbrıs'a Türk Silâhlı Kuvvetlerince yapılan çıkartmayı oy birliğiyle destekleme kararı aldığını arzeder, saygılarımı sunarım.

KEMAL TÜRKLER
DİSK GENEL BAŞKANI"

"SAYIN ORGENERAL SEMİN SANCAR
GENEL KURMAY BAŞKANI
ANKARA

Bugün acele olarak toplanmış bulunan DİSK üyesi Sendika Başkanları kahraman Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a yaptıkları çıkartma hareketini oybirliğiyle destekleme kararı almış olduklarını ve bu yüce mücadelede Türk işçilerinin silâhlı kuvvetlerimizin yanında olduğunu arzeder, saygılarımı sunarım.

KEMAL TÜRKLER
DİSK GENEL BAŞKANI

DİSK YÖNETİM KURULU ÖNEMLİ KARARLAR ALDI

20 ve 21 Temmuz 1974 tarihlerinde iki gün süreyle, Sendika Başkanlarının da iştiraki ile toplanan DİSK Yönetim Kurulu, savaş hali ve Kıbrıs çıkartmasıyla ilgili olarak önemli kararlar almıştır. Bu kararlarla ilgili olarak DİSK Genel Başkanı

Kemal TÜRKLER şu açıklamayı yaptı:

1- Kıbrıs'taki bağımsızlık ve anayasal düzeni yıkan ve Yunan Cunta'sınca düzenlenen darbe hareketinden sonra barış, özgürlük, demokrasi ve Kıbrıs'ta Anayasal düzenin yeniden kurulmasını amaçlayan Kıbrıs çıkartması konusunda DİSK, hükümetimizin yanındadır ve desteklemektedir.

2- DİSK, Kıbrıs'ta, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kontrolu dışındaki bölgelerde dağınık ve desteksiz olarak bulunan Türkleri, hunharca ve zalimce öldürme hareketine giren Yunan ve Rumları dünya kamu oyunda protesto eder.

3- DİSK, üye Sendikalarına bağlı bütün işçilerin asgarî birer brüt yevmiyeleri ile devletin Savaş fonuna katılmaları kampanyası açmıştır.

4- DİSK, yurt dışındaki işçileri ve bütün halkımızı, herkesi kendi ekonomik gücü oranında devletin savaş fonuna katkıda bulunmaya çağırır.

5- DİSK, gerekli ve zorunlu görüldüğü takdirde, Hükümetin kararname veya kanun çıkarma yoluyla devletin savaş fonu hesabına, bütün çalışanların günde bir saat fazla çalışma ile katkıda bulunması uygulamasını önerir.

6- DİSK, bütün işçileri ve Türk halkını kan bağışında bulunmaya çağırır.

7- DİSK, doğrudan doğruya devletin savaş gücüyle ilgili olmasa dahi, psikolojik açıdan etken durumda olan grevlerin ve grev durumuna gelen uyuşmazlıkların derhal bir anlaşma ile son bulması konusunda işçilerin fedakârlığı, işveren yararına ve geçim açısından işçi aleyhine olduğu düşüncesi ile işverenlerin fedakârlık yapması gerektiğine inanır ve bu konuda işverenleri fedekârlık yapmaya çağırır. DİSK, bünyesindeki grevlerde resen, bağımsız sendikalar bünyesindeki grevlerde ise davet vuku bulduğu takdirde aracılık görevini üstlenmeye hazırdır.

8- DİSK, kendisinde ve üye Sendikalarında bulunan her türlü araç ve gereçleri devlet emrine vermeye hazırdır.

9- DİSK, işçileri ve tüm halkımızı Sıkıyönetim emirlerine harfiyen, vaktinde uymaya, devletin resmî açıklamasından başka kişilerin olumsuz davranış ve konuşmaları karşısında dikkatli ve tedbirli olmaya davet eder.

10- Ülke bütünlüğü, savaş hali ve barış özgürlük, demokrasi, Kıbrıs'ta anayasal düzenin kurulmasını amaçlayan Kıbrıs çıkartması ve harekâtı konusunda DİSK, Türk-İş'i birlikte hareket için işbirliğine çağırır.

DİSK, SİLAHLI KUVVETLERİMİZİN BARIŞ HAREKATINI DESTEKLİYOR

DİSK Yürütme Kurulu 14. Ağustos. 1974 tarihinde Genel Başkan Kemal Türkler'in Başkanlığında olağanüstü bir toplantı yapmıştır. Toplantı sonunda DİSK Yürütme Kurulu şu bildiriyi yayınlamıştır:

"DİSK Yürütme Kurulu olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu sabah Kıbrıs'ta başlattığı barış harekâtının kaçınılmaz bir görevin haklı ve insanî bir gereği olduğunu saptamıştır. Bu nedenle Kıbrıs'ta Rumların savunmasız Türklere karşı yapageldikleri esir alma ve rehin tutma gibi insanlık dışı ve gayri ahlakî tutumlarını tel'in ve dünya kamu oyu önünde Rum vahşetini protesto eder. Bu tutumun Yunanlılar ve onların destekleyicilerinin yarattıkları gayri meşrû duruma son vermekle sağlanacağını bildiği için, DİSK topluluğu olarak, izlenen harekâtı bütün gücümüzle desteklediğimizi belirtmekten büyük onur duyarız.

Kıbrıs Devleti'nin bağımsızlığını ve Kıbrıs Türklerinin varlığını ve tüm haklarını korumak için Türk Hükümetinin Cenevre'de giriştiği barış müzakerelerini çıkmaza sokmakta yarar gören Yunanistan ve Kıbrıs Rumları'nın Türkiye Cum-

huriyeti'nin güvenliğine, Kıbrıs'taki Türklerin mal ve can varlıklarına kasteden tutumları karşısında ; DİSK barıştan yana olan bütün ülkelerin işçi sendikalarını , Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta sağlamaya çalıştığı Kıbrıs Devleti'nin bağımsızlığını ve Kıbrıs Türkleri'nin varlığını ve haklarını koruyucu çabalarını desteklemeye çağırmayı kararlaştırmıştır.

DİSK Yürütme Kurulu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs barış harekâtını desteklemek için başlattığı işçilerin birer günlüklerini bağışlama kampanyasını sürdürmeye devam etmektedir. Kampanyanın tam sonucu bu ay sonunda alınmış olacaktır.

DİSK, her türlü parti ve görüş farkı gözetmeden bütün vatandaşları Türk Silahlı Kuvvetlerini bütün olanakları ile desteklemeye ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Kıbrıs politikası etrafında tam bir bütünlük göstermeye davet eder."

DİSK Genel Başkanı,
"Fransa Hükümeti
çağdışı anlayışın
temsilcisidir" dedi.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Kemal Türkler Kıbrıs olayları ile ilgili olarak 20 Ağustos 1974'de basına ve TRT'ye verdiği demeçte "Fransa Hükümeti artık çağdışı anlayışın temsilcisidir" demiştir. Kemal TÜRKLER'in demeci şudur:

"Kıbrıs'ta yıllardan beri Türk ve Rum halklarının barış içinde bir arada yaşamaları için yapılagelen görüşmeler sürüncemede bırakılır ve Türklerin hakları çiğnenirken Fransa susmuştur.

Rumların Türklere karşı giriştikleri öldürme, sindirme, ezme ve yok etme politikaları gözler önünde cereyan ederken Fransa susmuştur.

Kıbrıs'ta Türk İşçilerinin yaşama ve ekonomik alanda güçlenme çabaları kösteklenirken Fransa susmuştur.

Kıbrıs'ta andlaşmalara aykırı olarak Yunan askerleri yığınak yapar ve Kıbrıs adası Türkleri yok etme amacına yönelik bir jenosid uygulamasının plâtformuna dönüştürülürken Fransa susmuştur.

Yunanistan'da demokratik yönetime son verilir ve kızgın generaller Türkiye'ye karşı saldırı için sınırlarımızda tahkimat yaparken Fransa yine susmuştur.

Baf'ta Rum katliamı bütün dehşetiyle öteki cinayetlerin bir devamı olarak dünya kamuoyuna açıklanırken Fransa sırtını dönmüş, fakat bir tefeci tüccar gibi davranarak ölüm silâhlarını satma hesabıyla Türkiye aleyhinde girişimlerde bulunurken konuşmuştur.

Güvenlik Konseyi üyesi olan Fransa artık Bastile'nin kapılarını açan Fransa değildir. Güvenlik Konseyi üyesi Fransa artık İnsan Hakları Beyannamesi'ni dünyaya armağan eden Fransa değildir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi Fransa, yeraltı ve yerüstü direnme örgütlerinin perişan ettiği Hitler sürülerini kovan Fransa'da değildir. Bugünkü Fransız iktidarı çağdışı anlayışın temsilcisi olmuştur. Çağdaş kültürün sahipleri olarak vahşetin alkışlayıcısı bir Fransa'nın varlığından, aynı arz küresi üstünde bulunmaktan utanç duyuyoruz.

Biz DİSK olarak ilerici Fransız İşçilerinin ve aydınlarının köhne bir Fransa imajına sarılan iktidarına karşı çıkması için çağrıda bulunuyoruz. Fransa, 1974 dünyasında yeni bir Laval örneği vermemeliydi. Fransa'ya mutlaka barışçı çabalarımızın haklılığını anlatmasını bileceğiz."

Kıbrıs Harekâtı İçin Muhtıra Yayınladık

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Kısaca DİSK) bütün uluslararası işçi federasyonlarına ve konfederasyonlarına Kıbrıs Barış Harekâtı ile ilgili 27 Ağustos 1974'de bir muhtıra göndermiştir. Muhtırada Kıbrıs'ta cereyan eden hunharca cinayetler ve Türkleri yok etme girişimleri hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca Muhtıraya ek olarak gönderilen önyazıda şöyle denilmektedir:

"Aziz Meslekdaşımız,

Kıbrıs'ta yıllardır Türklere karşı süregelen zorbalığa dayalı işkencelere, öldürmelere, iktisaden çökertmelere yönelmiş Rum ve Yunan çabaları son bir kaç ay içinde en yoğun dönemine girmiştir.

Bağımsız Kıbrıs'ın Akdeniz'de devletler arası bir güvensizlik ve mücadele sorunu haline getirilmesine neden olacak ENOSİS girişimini gerçekleştirme yolundaki son adım Makarios'a karşı girişilen ve Sampson'un işbaşına geçmesiyle tamamlanan barbarlık hareketi olmuştur. Bu ise Türkleri imha politikasına çekinmeden başlama demekti. Biz, DİSK olarak bütün Türkler gibi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti gibi Kıbrıs adasında bir jenosid uygulamasına asla sessiz ve hareketsiz kalamazdık. Bütün Türklerin tek bir kalp gibi çarparak adada Türklere karşı girişilecek cinayetleri önleme özlemini Hükümetimiz de çok yerinde değerlendirmiştir. Ve böylece Türkiye Büyük Millet Meclisinden aldığı karar doğrultusunda Türk Silâhlı Kuvvetlerine Kıbrıs ' ta toplumlararası barışı getirecek ve Rumların barbarca cinayetlerine set çekici harekâta geçme emrini vermiştir.

Aziz Meslekdaşımız,

Bir çoğunluğun bir azınlığın mahvetmesini insanlık dışı bir hareket sayanlar;

Bir adada, bir şehirde, bir ülkede hangi dinden, hangi renkten olursa olsun; hangi dili konuşursa konuşsun orasını vatan bilenlerin kardeşçe, özgürce, barış içinde ve birarada eşitçe yaşamasını isteyenler;

Yasal düzen yerine zorbalığa yönelenlerle bir safta olamıyacaklarını söyleyecek anlayışta olanlar;

Uluslararası anlaşmalara uymamayı dünya barışı için tehlike sayanlar;

Sorunları dikta rejimleriyle çözmek isteyenlere müzakere ve barış yolunu gösterenler

Evet sizler; DİSK'in görüşlerini ekli̇ce sunduğumuz muhtırada etraflıca öğrenmiş olacaksınız. Kısaca belirtmek isterim ki, Türkiye'nin Kıbrıs'ta başlattığı barış harekâtı :

Kıbrıs'ı işgal amacı gütmemektedir.

Kıbrıs'ı taksim için yapılmamıştır.

Rumları günlük yaşantılarından alakoymayı amaçlamamaktadır.

Aksine; Türk askerî harekâtı

1. Adada yaşayan Türkleri öldürme girişimlerini önlemeyi,

2. Yıllardan beri sürüncemede bırakılan toplumlararası barış görüşmeleri yerine tarafların uluslararası anlaşmalara dayanarak adada gecerli ve gerçekçi bir düzenin kurulmasını,

3. Kıbrıs'ta yaşayan Türklerin can ve mal güvenliğinin kesin bir Anayasal ve uluslararası güvence altına alınması isteklerinin gerçekleşmesine yardım amacı gütmektedir.

Bu nedenlerle Türkiye'nin haklı girişiminden yana olmanızı, Kıbrıs'ta Türkleri yok etme duygularıyla barbarlaşan Rumları suçlamanızı ve onların yüreklerinde hak ve hürriyetlere saygılı beşerî duygulara yer vermelerini istemenizi rica ederiz.

Kardeşçe selâmlarımızla.

DİSK GENEL SEKRETERİ
KEMAL SÜLKER"

DİSK'in Tebrik Mesajlarına verilen karşılıklar:

DİSK Yürütme Kurulu adına Genel Başkan Kemal TÜRKLER, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta giriştiği barış harekâtı nedeniyle Cumhurbaşkanına, Başbakana ve Genel Kurmay Başkanına tebrik mesajları göndermişti. Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Başbakan ve Sayın Genel Kurmay Başkanı'ndan gelen cevap mesajları aşağıdadır :

"Sayın Kemal TÜRKLER
DİSK Genel Başkanı
ISTANBUL 5.8.1974

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta temelinden yıkılan anayasal düzeni yeniden kurmak ve Türk Toplumunun huzur ve güvenliğini sağlamak amaciyle giriştiği hareket dolayısıyle göndermiş olduğunuz telgrafı memnunlukla aldım. Beni son derece mütehassis eden vatansever duygularınız ve asil davranışınız için sizlere teşekkür ederim.

FAHRİ KORUTÜRK
CUMHURBAŞKANI"

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, İkinci Kıbrıs Harekâtı dolayısıyle gönderilen tebrik mesajına da 22/8/1974 tarihinde cevap göndermiştir. Bu mesajında memnunluklarını belirterek teşekkür etmiştir.

"Sayın Kemal TÜRKLER
DİSK Genel Başkanı
ISTANBUL 21.8.1974

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta barış, kardeşlik ve özgürlük için giriştiği harekât dolayısıyle belirtmek lütfunda bulunduğunuz duygu ve düşünceler bana güç kattı. Gösterdiğiniz duyarlığa içtenlikle teşekkür ederim.

Başarılar ve mutluluklar dileğiyle saygılar sunarım.

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN "

"Sayın Kemal TÜRKLER
DİSK Genel Başkanı
ISTANBUL 20.8.1974

Yavru vatan Kıbrıs'ta soydaşlarımızın güvenliği, barışın kurulması ve Ada - nın bağımsızlığının sağlanması uğrunda girişilen ikinci barış harekâtını kutlayan pek değerli mesajınız için teşekkür eder, başarı dileklerimle saygılar sunarım.

SEMİH SANCAR
ORGENERAL
GENEL KURMAY BAŞKANI"

TÜRKLER, GÜNER, KAYA IMF'NİN KONGRESİNDE

Kısa adı IMF olan ve dünyanın her yanındaki maden (metal) işçilerini örgütleyen sendikaları bir araya getiren, Maden-İş Sendikası'nın da üye olduğu, ULUSLARARASI METAL İŞÇİLERİ FEDERASYONU'nun 23. cü Kongresi'nin arifesinde yapılan Merkez Komitesi toplantısında Genel Başkan Kemal Türkler 23. cü Kongrede görüşülecek konular hakkında konuşma yaparak Türk delegasyonunun görüşlerini açıklamıştır.

Genel Başkan Kemal TÜRKLER yaptığı konuşmada dünya ve yurt sorunları ve Türkiye'deki gelişmeler hakkında Maden-İş Sendikası'nın görüşlerini açıklamıştır. Genel Başkan Kemal TÜRKLER in konuşması delegelerin hepsinin onayı ve alkışları ile karşılanmıştır.

IMF Kongresi'nin kapanışından sonra Türk Delegasyonu, hem Danimarka Metal Sanayi İşçileri Sendikası'nın yöneticileri ile görüşmek, hem de bu ülkede çalışan Türk işçilerinin durumu hakkında bilgi edinmek üzere Danimarka'nın Başkenti Kopenhang'da bir gün kalmış ve oradan da Frankfurt'a geçerek yurda dönmüştür.

YABANCI İŞÇİLER İÇİN ALINAN KARAR

IMF Kongresinde alınan çeşitli kararların en önemlisi yabancı işçilerle ilgili karardır.

1- Avrupadaki ev sahibi ülkeler, Güney Afrika ve Arjantin'den başka yabancı işçi gönderen Türkiye, İspanya, İtalya, Fas, Tunus ve Yugoslavya gibi ülkelerin delegelerinin de toplantıda bulunması ve böylece toplantının yaygın bir nitelik kazanması delegeleri memnun ve teşvik etmiştir.

2- Artık özgürlüğe kavuşmuş olan Portekiz'deki Sendikalardan gelen dayanışma mesajı ve Cezair Metal Sanayi İşçileri Sendikasından başarı mesajı karşısında olduğu kadar Fransız delegasyonunu Cezair, İspanyol ve Senegalli Temsilcilerin dahil edilmiş olması karşısında da delegeler memnunluklarını belirttiler.

3- IMF Kongresinde 1971'de bu konuda kabul edilen kararı onaylarlar,

4- Ortak Pazar Komisyonunda yabancı işçilerin çalışma ve yaşama koşullarının düzeltilmesi amacı ile bir inceleme grubunun bir eylem programı hazırlanması hususu hakkında bilgi edinmiş olan delegeler Avrupa Metal İşçileri Federasyonu (IMF) den bütün etkisini kullanarak böyle bir programın hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde Sendikaların da katılmasını sağlamasını isterler,

5- Delegeler, yabancı işçilerin korunmasında ILO'nun yeni yöntemler kabulündeki yararlı çalışmalarını kabul eder ve ILO'nun 59'uncu Konferansında her türlü sömürü ve kaçak işçi trafiğini önleyecek tedbirlerin alınmasını diler ve ILO 'dan ve ilgili hükümetlerden, sendikalardan kabul edilecek bu tedbirlerin gerçekten uygulanmasının sağlanmasını isterler.

6- IMF ve ICFTU Sekreteryalarının ILO ile ilişki kurarak 1971 ILO toplantısının işçi alan ve gönderen ülkelerdeki bu hareketinin tüm ekonomik ve sosyal sonuçları ile ilgili incelemenin yapılması hakkındaki kararının ilk fırsatta başlatılmasının yerine getirilmesini isterler,

7- Delegeler, ICFTU'nun, ILO'nun 59. cu Konferansından hemen sonra ya-

bancı işçiler konusunda düzenleyeceği seminer girişiminin onaylarlar,

8- Yabancı işçilerin içinde bulundukları kabul edilmesi mümkün olmayan yaşama ve çalışma koşullarını reddederler,

9- Yabancı işçiler için eşit ekonomik, sosyal ve sendikal haklar isterler,

10- Sendikaların katılmasıyla da, yabancı işçilerin zararına olan tüm hükümet anlaşmalarının gözden geçirilmesini isterler,

11- Yabancı işçileri çaresizlik içinde bırakan bir tutum içinde sorumluluklarından kaçan ve düşmanca davranan yetkili katları protesto ederler,

12- Yabancı işçilerin gizlice sınırlardan içeri kaçırılmalarını protesto eden delegeler, bir kez bir ülkeye gizlice sokulmuş olan yabancı işçilerin o ülkede kalma ve çalışma haklarının tanınmasını isterler; kaçırma işinden sorumlu olanların şiddetle kovuşturularak isimlerinin sade kendi ülkelerinde değil yabancı işçi çalıştırılan ülkelerde de yayınlanmasını isterler,

13- Hayat standardını, iş bulma olanaklarını ve sendikaların sağladıkları tüm ilerlemeleri tehdit eden ekonomik bunalımın ortaya çıkardığı hali hazır sorunları gözönüne alan delegeler bu durumun ilk kurbanlarının yabancı işçiler olmasını sağlamaları için üye sendikaların faaliyete geçip ellerinden geleni yapmalarını isterler,

14- Yabancı işçilerin çalıştıkları ülkede entegre olmaları ya da kendi ülkelerine dönmeleri konusunda serbest bırakılmalarını ve bu özgürlüğün sağlanması için her türlü tedbirin alınmasını isterler,

15- Uzun vadede kitle halinde göçün işçi gönderen ülke üzerinde olumsuz etkileri olacağından bu ülkelerde sanayi kalkınmasına işçinin bol olduğu yerde yatırımın ülkenin kalkınma programının sınırları içinde yerine getirme biçiminde olmasını isterler,

16- Delegeler, tüm üye sendikaların Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerindeki istekleri arasında yatırımların az gelişmiş bölgelere yönetilmesini ve sosyal enfrastrüktür sorununun ele alınmasının dahil edilmesini tavsiye ederler,

17- Yabancı işçilerin işe alınmaları, yaşama ve çalışma koşulları ile ilgili tüm kararlara sendikaların da katılmaları hakkının tanınmasını isterler,

18- Delegeler, Sendikalardan erkek yabancı işçiler olduğu kadar kadın yabancı işçilerin de yerli işçiler gibi ve tüm düzeylerde sendikal sorumluluklara katılma olanağına sahip olmalarını isterler,

19- Sosyal bütünleşmenin başlıca koşullarından birinin yabancı işçilerin belli düzeyde oy hakkı da olmak üzere bedeni işlere katılma haklarının tanınması olduğunu açıklarlar,

20- Delegeler, üye sendikalardan yabancı işçilerinde de meslek eğitiminden yararlanmalarının güvence altına almalarını, ve dil engelinin aşılması içinde çalışma saatleri içinde ve parası işveren tarafından ödenmek üzere yabancı dil dersi verilmesini sağlamalarını isterler,

21- Hem yabancı işçiler için eşit hakların sağlanması hem de bu bildiride yukarıda işaret edilen konuların hem kadın hem de erkek işçilere uygulanması gerektiğini belirtirler.

22- Delegeler IMF'nin EMF ile işbirliği halinde aşağıdaki hususları yerine getirmesini isterler:

a) Metal Sanayinde çalışan yabancı işçiler hakkında bilgi toplayıp yayma,

b) Yabancı işçilerin sorunları konusunda bilgi ve eğitim sağlamak ve yabancı işçilerin çalıştıkları ülkenin

ekonomisindeki önemli yerlerini belirtmek konusunda çalışma ve aynı şeyin yapılmasını üye sendikalardan isteme,

c)Bu bildiride ve 1971'de kabul edilen karar tasarısındaki tavsiyelere yakın bir politikanın izlenmesini üye sendikalardan isteme,

d)Yabancı işçilerle ilgili dünya çapında bir sendika politikası yönünde çalışma,

e)Yabancı işçilerin kendilerinin de doğrudan doğruya katılmaları ile ilgili sendikalar arasında yabancı işçiler için özgün sorunlarda özel toplantılar düzenleme.

SEÇİM SONUÇLARI

Genel Kurulun son günü yapılan seçimler IMF Genel Başkanlığına yeniden E. Loderer, Genel Sekreterliğe H. Rebhan seçilmiştir.

DİSK MUHALEFETİ KINADI

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (kısaca DİSK) Genel Başkanı Kemal Türkler 11 Temmuz 1974'de basına ve TRT'ye şu demeci vermiştir.

"Hükümetin işçi, köylü ve alın teriyle geçinen tüm dar gelirlilerden yana önemli tasarıları Meclise verdiği halde muhalefetin Meclise girmeyerek toplantıları engellemesi, bazı partilerin muhalefet anlayışının çağ dışı ve emekçi halka karşı olduğunu göstermiştir.

İşçilerin kıdem tazminatının 30 güne çıkarılması gibi sosyal adalete doğru atılmış bir adımı köstekleyen muhalefetin bu tutumunu Türk işçi sınıfı gelecek seçimlerde çok iyi değerlendirecektir. Anayasanın öngördüğü reformlara dönük çalışmaları önleme girişimlerinin asla unutmayacak ve affetmeyeceğiz."

2 GÜNLÜK TATİL ZORUNLU

DİSK Genel Başkan Vekili ve Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Keskeç 11 Temmuzda verdiği demeçte iki günlük hafta tatilinin işçiler için zorunlu olduğunu belirtmiş şöyle demiştir:

"DİSK ister memur ister işçi tüm çalışanların demokratik haklarda eşitliğini savunur. DİSK kalkınma yükünün yalnız işçilere yükletilmesine temelden karşıdır, bu nedenle hükümetin işçilerinde hafta tatilini iki güne çıkarma ve haftalık çalışma saatlerinin düşürülmesi konularında işçiden yana kesin sonuca ulaşmasını bekliyoruz. DİSK bu sorunun amansız takipçisi olacaktır."

MADEN-İŞ'İN XXI. KONGRESİ YAPILDI.

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası'nın XXI. Kongresi 10-11-12-13 Eylül 1974 günleri yapılmıştır. Kongreye çok sayıda yabancı sendikacı da katılmış ve çeşitli konuşmalar yapmışlardır. Bu konudaki geniş haberlerimizi gelecek sayıda vereceğiz.

BAYSEN-İŞ SENDİKASI DİSK'E KATILDI.

Devrimci saflarda kavgasını sürdüren Baysen-İş Sendikası olağanüstü Kongresinde oybirliği ile almış olduğu karar gereğince Konfederasyonumuza katılmıştır.

HÜR CAM-İŞ YENİ YÖNETİCİLER SEÇTİ.

DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikası 6 Eylül 1974 tarihinde Lastik-İş Sendikası toplantı salonunda yaptığı kongre neticesinde yeni yöneticiler seçmiştir. Seçim sonuçları şöyledir:

Genel Başkan	: Ali Şahin
Genel Sekreter	: M. Ali Ayyıldız
Sayman	: Celal Toprak
Teşkilatlandırma Sek.	: Abdo Salmanoğlu
Eğitim Sek.	: İsmail Özkan

DİSK Genel Başkanı Erken Seçim Önerdi

DİSK üyesi Hür Cam-İş Sendikasının 6 Eylül 1974'de yapılan kongresinde DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER önemli bir konuşma yapmıştır. Türkler, hükümetin koalisyon protokolünde yer alan bazı konuların henüz gerçekleşmemiş olduğunu belirtmiş ve şöyle demiştir:

"Toplu Sözleşme yetkisinin saptanmasında referandum ilkesi yasalaşmamıştır. Asgarî geçim indirimi asgarî ücret düzeyine yükseltilmemiştir. İşçilerin kıdem tazminatı 30 güne çıkarılmamıştır. Sendikalar Kanununun aksayan maddeleri değiştirilmemiştir. Bu durum koalisyondaki MSP kanadının anlayışının tutuculuğundan ileri gelmektedir. Ayrıca çeşitli ekonomik konularda CHP'nin seçmenlerine vaad ettiği konuların uygulama alanına getirilmesinde koalisyon ortakları arasında tam bir uyum sağlanmadığı anlaşılmıştır. İşçi sınıfı bunlardan zarar görmektedir. Bu duruma son vermek için iktidarın CHP kanadıyla ana muhalefet partisi yeni bir seçim kanununda birleşerek erken seçime gidilmesi gerçekleştirilmelidir."

DİSK Genel Başkanı Kıbrıs sorununa değinmiş ve hükümetin izlediği Kıbrıs Barış Harekâtını haklı bulmuş, Rumların işledikleri vahşeti de aşan katliamı DİSK olarak şiddetle protesto etmiştir. Türkler, DİSK'in bütün Uluslararası işçi kuruluşlarına hükümetin Kıbrıs'a müdahalesinin haklılığını belirten muhtıralar gönderildiğini söyledikten sonra demiştir ki:

"Kıbrıs sorununun Türk ve Rum kesimlerinin ayrılarak Federatif bir Devlet kurulmasıyla Dünya barışına katkısı olacak bir çözüme vardırılması ve iki toplumun birbiriyle birarada federatif bir siyasal yapı içinde kardeşçe yaşamasının sağlanması zorunludur. Bunu ve şimdiye kadar Türklere yapılan katliamları gözler önüne sermek için DİSK üyesi sendikaların yöneticileri olarak uyarı heyetleri halinde Uluslararası işçi örgütlerini ziyaret edecek bir program uygulayacağız. DİSK Türkiye'nin iç ve dış sorunlarında demokratik yolların sonuna kadar denenmesini istiyor ve koalisyonun çıkmaza girmesi noktasına varmasını beklemeden erken seçim ortamını ve gereklerini yerine getirilmesini istiyor."

Sigorta Şirketleri Yabancıların Elinde

Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Necmettin Erbakan, kıdem tazminatlarıyla ilgili olarak basına verdiği demeçlerde kimlerden yana olduğunu belirtmiş, büyük tepki görmesi üzerine kelime oyunları yaparak adam kandırmaya çalışmıştır. Erbakan işverenlerin isteği doğrultusunda kıdem tazminatının sigortalanması üzerinde durmuştu. Oysa yabancı sermayeye hayır diyen MSP lideri, Türkiye deki sigorta şirketlerini bir çoğunun yabancılara ait olduğunu bilmez gözükmüştür.

Türkiye'de sigortacılığın yabancıların elinde bulunmasının nedeni Osmanlı Devlet yapısıdır. Devletin temeli İslam Dinidir. Dinin hayır dediklerinden biri de sigortacılıktır. Daha sonra bu anlayış değişmiş ve 1911 yıllarında nedeni anlaşılmayan fetvalar neticesi sadece yabancılara sigorta şirketi kurma olanağı tanınmıştır. Böylelikle kapitalist sistemin yarattığı sigortacılık bizde de başlamıştır.

Neden kapitalist sistemin yarattığı.Kapitalist sistem kişilerin menfaat duygusuna dayanır. Kişiler kazanma hırsıyla dolu olarak çalışırken güvence altında değildirler. Sistemin kökeni olan sermayelerini her an yitirebilirler. İşte sigorta, sistemin emniyet sibobu olduğu gibi sigortacı içinde emeksiz kazanç yoludur.

Aşağıdaki tabloda sigortaların aldıkları prim ve yaptıkları ödemeler gösterilmektedir:

Yıl	Alınan primi	Hayat sigortası hariç	Hayat sigortası ölüm maluliyeti tazminat
1963	244.686.160	121.784.860	2.598.994
1964	249.715.267	115.534.353	3.140.230
1965	265.023.298	110.755.967	4.089.748
1966	309.468.112	137.289.057	4.263.101
1967	362.630.253	168.534.960	4.740.886
1968	420.489.124	174.248.368	5.982.850
1969	482.815.591	230.191.324	7.837.134
1970	563.740.096	279.662.922	6.324.567
1971	743.712.204	319.187.125	8.742.109
1972	978.828.624	310.936.000	15.746.913

Sigortacılık olasıklara dayanır, bol para getirir. Sorarsanız tehlikeli iştir derler, aslında reasürans dedikleri sigorta şirketinin de bir başka sigorta şirketine sigortalanması yolunu çoktan bulmuşlardır.

O halde kıdem tazminatı işverenlerin istekleri doğrultusunda sigortalandığı takdirde

a)Bir çok sigorta şirketi zengin edilecektir.

b)Türk işçisinin yarattığı değerler Yurt dışına akacaktır.

c)İşverenin başında Demokles'in kılıcı gibi duran kıdem tazminatının yaptırım (müeyyide, korkutuculuk) unsuru da ortadan kalkacaktır.

Yurt Dışındaki İşçilerin Emeklilik Durumları

Sina Pamukçu

Federal Almanya Cumhuriyeti ile Türkiye arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmaları yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan bir milyon çevresindeki işçimizin yarına olan güvencesini ortadan silen büyük bir darbe olmuştur.

Bunu örneklerle gösterelim.

Örnek 1: Bir işçimiz Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı bir işyerinde 10 yıl çalışmıştır. Daha sonra Almanya'ya gitmiş ve orada da 10 yıl çalıştıktan sonra Türkiye'ye dönmüştür. Türkiye'de emeklilik çağı olan 55 yaşını da (kadın ise 50) doldurmuştur. Türkiye' deki sosyal sigorta yasalarına göre böyle bir işçi sigortalı bir işte 15 yıllık bir emeklilik sigortası primini ödemişse artık emeklilik aylığı alma hakkını kazanmaktadır. Oysa, bu örnekteki işçi 10 yılı Türkiye'de, 10 yılı da Almanya'da olmak üzere emeklilik sigortası primi ödediği halde kendisine emeklilik aylığı bağlanamamaktadır. Çünki yukarıda söz konusu ettiğimiz Sosyal Güvenlik Anlaşmaları Almanya'da kesilmiş olan emeklilik sigortası primlerinin Türkiye'deki sosyal sigortalara devredilmesini ve primlerin birleştirilmesini öngörmemektedir.

Örnek 2: Bir işçimiz Türkiye'de iken Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı bir işyerinde çalışmadan Almanya'ya gitmiş ve orada 14 yıl çalıştıktan sonra Türkiye 'ye dönmüştür. Almanya'da iken emeklilik sigortası primlerini hiç aksatmadan ödemiştir. Bu dönen işçinin emeklilik maaşı alma olanağı yoktur ve Almanya'da ödemiş olduğu emeklilik sigortası primleri boşa gitmiştir.

Örnek 3: Bir işçimiz Türkiye'de 14 yıl Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı bir işyerinde çalışmış ve emeklilik sigortası primlerini ödemiştir. Daha sonra Almanya'ya gitmiş ve orada da 15 yıl çalışmış ve emeklilik sigortası primlerini ödemiş ve Türkiye'ye dönmüştür. Türkiye'de emeklilik çağı olan 55 yaşını da (kadın ise 50) doldurmuştur. Bu işçimizin Türkiye-de 14 yıl süre ile Sosyal Sigortalara ödediği 14 yıllık prim havaya gitmiştir ve Almanya'da 15 yıllık prim ödeme süresini doldurduğu halde ancak 63 yaşını bitirdikten sonra kendisine Almanya'da emeklilik maaşı bağlanabilecektir. Almanya'da emeklilik maaşı bağlanabilmesi için 5400 günlük emeklilik sigortası primi ödenmiş ve 63 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir.

Örnek 4: Bir işçimiz Türkiye'de 14 yıl Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı bir işyerinde çalışmış ve emeklilik sigortası primlerini ödemiştir. Daha sonra Almanya'ya giderek orada da 14 yıl çalışmış ve 55 yaşında Türkiye'ye dönmüştür. Bu işçimiz Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağli bir işyerinde 1 yıl daha çalışırsa, kendisine emekli maaşı bağlana-

caktır fakat hem Almanya'da ödediği primler havaya gidecek, hem de kendisine emekli maaşı bağlanırken Türkiye'de çalışmış olduğu son 5 yıl içinde aldığı ücret içinde en yüksek aldığı 3 yılın ortalamasına göre işlem yapıldığından bağlanacak emekli maaşı çok düşük olacaktır.

Son zamanlarda Almanya Federal Mahkemesince verilen bir karara göre, 10 Ekim 1972 tarihinde Almanya'da çalışan bir yabancı işçi 5 yılını doldurmuş bulunuyorsa isteği üzerine işçiye ödemiş olduğu emeklilik sigortası primleri ödenmektedir. Bu fazla bir anlam ifade etmemektedir çünki işçinin böylece eline geçen para kolaylıkla çarçur edilmekte ve kendisinin yarınını güvence altına alacak bir emeklilik maaşı yine de bağlanamamaktadır. Söz konusu işçi bu beş yılı doldurmamış ise, ülkesine döndüğünde 2 yıl beklemek ve bu süre içinde Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ya da benzeri bir örgüte bağlı bir işyerinde çalışmamış olmak koşuluyla yine bu primlerini geri alabilmektedir.

Bir de bizim Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bir genelgesine göre 5 yıl süre ile sigortalı bir işte çalışmış olmak ve gerekli primi ödemiş olmak koşuluyla yurda dönmüş olan bir işçimiz serbest sigorta kanalı ile ve tüm primleri ödemiş olmak şartıyla zamanı gelince emekli maaşına hak kazanabilmektedir. Böyle bir lüksün üstesinden gelebilecek bir kimsenin hem bu primleri sürekli olarak ödeyebilecek, hem de bu süre içinde yaşamını sürdürebilecek zenginlikte olması gerekmektedir.

Almanya'da çalışan yüzbinlerce işçimizin emekli sigortasına ödedikleri primleri 21 milyar Mark çevresinde Alman Sosyal Sigortalar Kurumuna bağışlandıktan, aradan 10 yıl geçtikten ve bıçak kemiğe dayandıktan sonra yetkililerde geçen yılın sonlarına doğru bir kıpırdanma başlamıştır. Oysa, yabancı işçilerimizi çalıştıran kapitalist ülkelerin işgücüne gerek duydukları (yabancı işçi artık onlara pahalıya gelmeye başladığından şimdi yabancı işçinin ülkesinde yatırıma gitmek onlara daha ucuza gelmeye başladı) dönemlerde imzalanan bu sözleşmeler sırasında biraz uyanık olunsaydı, hem yurda gelen döviz artar, hem de sayısı 1 milyona varan işçilerimiz yaşlılığın en önemli güvencesi olan bir emeklilik aylığından yoksun bırakılmazlardı. Yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan işçilerimize sadece döviz yumurtlayan bir tavuk gözü ile bakan geçmiş iktidarlardan başka ne beklenebilirdi !

Bugünki iktidarın ilk fırsatta bu soruna eyilmesini ve Alman Sosyal Sigortalar Kurumu'nda yatan milyarlarca markın Türkiye'ye çevrilmesinin yollarını açacak yeni bir anlaşmaya gitmesini bekliyoruz.

İşsizlik Artıyor

Yazın sıcak günlerini yaşarken geriye baktığımızda acı bir gerçekle karşılaşıyoruz, İŞSİZLİK. Geçtiğimiz Haziran ayındaki verileri incelediğimizde çeşitli işkollarında işten atılanların sayısının 2500 'e ulaştığını görüyoruz.

İşten atılan işçiler ve bazı sendikacıların belirttiğine göre işten çıkartma olgusuna çeşitli faktörler neden olmakta. Bölge Çalışma Müdürlüğü'de söz konusu nedenlere büyük ölçüde katılmakta.

İşsiz kalan işçiler, işten atılmalarının en etkili nedeni olarak son yıllarda sendikalaşma eğiliminin hızlanmasını ve sarı sendikalardan kitle halinde kopmaları göstermektedirler. Gerçekten işçiler patronların yönetimindeki sendikalara kırmızı ışık göstermekte, kendi yönetimlerindeki gerçek özgürlüğü tattıkları sendikalara yeşil ışık yakmaktadırlar. Bu durumda, patronları korkutmakta ve işçilerin işlerine son verilmektedir. Ayrıca patronlar her an bilinçlenmeye hazır on işçi çalıştıracaklarına paraya kıyıp bir otomatik makina almayı yeğlemektedirler.

Akde vefa, yeni deyimiyle sözleşmeye bağlılık yönüne gelince: İşverenlerin bir çoğu toplu iş sözleşmesi hükümlerine uymamaktadırlar. Toplu iş sözleşmesinin uygulanması için eyleme geçildiğinde ise sendika işçinin yanında olmazsa işverenin "defol" deme olanağı doğmaktadır. Aşağıdaki tablo hangi firmalardan kaç işçinin çıkarıldığını göstermektedir:

FİRMA İSMİ	ATILAN İŞÇİ SAYISI
İskenderun Demir Çelik	800
İzsal Döküm Sanayi	13
Kartal Teneke	200
Süpsan	4
Bursa Karsan ve diğer Otomotiv sanayi	380
Çıkvaşvili	200
Yünteks	150
Akın tekstil	100
Ömer Avniyel	160
Çif Geyik Karaca	60
Sürat İplik	25
Gamak	35
Perfek Tüp	25
Otosan	30
Diğer Fabrikalardan Çıkarılanlar	400
Toplam	2 582

İşsizlik çığ gibi büyürken, emekçi kardeşlerimizi patron ve onun emrinde kötü kullanılan teknoloji ejderi ağzını açmış yutmaya hazırlanırken, yine de kötümser olmamak gerekir. Çünkü: emekçiden yana gerçek sendikalarda köklerini çalışanların arasına salmakta ve güçlenmektedir.

Emekçinin alnından damlayan ter gün gelecek karşıt güçlerin içinde boğulduğu göl olacaktır.

II. Sanayi Kongresi Yaklaşırken

Aydın Meriç

Makina Mühendisleri Odası
Istanbul Şubesi Yönetim Kurulu
Sekreter Üyesi

Önümüzdeki Kasım ayında II. Türkiye Sanayi Kongresi toplanacak. I. Kongre 1972 Kasım ayının karanlık günlerinde toplanmış ve konunun önemine rağmen pek büyük bir ilgi görmemiş idi. Yaklaşan bu ikinci kongre de durum biraz farklı olacağa benzer.

Bu farklılığın bize göre iki önemli nedeni var. Birincisi, 1972 ye oranla daha demokratik bir ortamda, bütün sınıf ve tabakaların gerek siyasi gerekse mesleki örgütlerinin konu ile yakından ilgilenme olanaklarının daha fazla olması. İkincisi Türkiye'de kalkınma ve sanayileşme de takip edilecek yol, model ve sistem tartışmalarının yoğunlaşmasıdır.

Kongrenin amacının ve genel politikasının saptanması tartışmaları sırasında belirlenen Odamız görüşleri ışığında, konuya nasıl yaklaşılması gerektiğine dair bazı düşüncelerimizi burada özetlemek isteriz.

Önce bir kavram karışıklığına açıklık getirmek isteriz. O da ekonomik büyüme, sanayileşme, kalkınma ve refah kavramlarının birbirinden çok farklı, ama yine de birbiriyle ilintili kavramlar olduğuna parmak basmak olacaktır. İzlediğimiz kadarı ile bu kavramlar çoğu kez, yanlış olarak; eş anlamlı kelimeler olarak kullanılmaktadır. Kanımız odur ki bu yanlış tesadüfi değildir.

Ekonomik büyüme, bir ekonomide üretilen mal ve hizmetlerin çoğalmasıdır. Üretilen mal ve hizmetlerin cins ve nitelikleri ile bunların dağılım ve tüketim sonuçları ekonomik büyüme kavramının dışında kalır. Ekonomik büyüme bir kapitalist ekonominin gerekli ve yeterli varlık şartıdır. Onun içindir ki kapitalist iktisatçılar, toplam milli gelir, kişi başına milli gelir gibi ekonomik büyüme göstergelerini pek sık kullanırlar ve ekonomik büyümeyi kalkınma ve refah ile özdeş tutarlar.

Sanayileşme üretim araçlarının üretilmesidir. Bazı iktisatçıların dilinde bu yatırım malları üretimidir. Hemen görüldüğü gibi niteliği belli olmıyan bir ekonomik büyümeye oranla sanayileşme özgül bir durumdur. Yalnızca belirli nitelikte malların üretimi demektir. Sonuç: her ekonomik büyüme sanayileşme değildir.

Kalkınma ise üretim güçlerinin gelişmesini engelliyen bütün faktörlerin ortadan kaldırılması, üretici güçlerinin dengeli ve plânlı bir biçimde gelişmesi de -

mektir. Yoksa kalkınma bazı siyasilerin ve iktisatçıların göstermeye çalıştıkları gibi ne salt bir ekonomik büyüme ne de salt sanayileşmedir.

Görüldüğü gibi toplumsal refahın ön şartı ancak yukarıdaki tanıma uygun bir kalkınma olabilir.

II. Sanayi Kongresinde sanayileşme - nin sorunları, ve hatta belirli koşullarda sanayileşmenin mümkün olup olmadığı e - nine boyuna tartışılacaktır. Üretim araçlarının değişik mülkiyet biçimleri de öne rilecektir.

Bunlar en azından üretim araçlarının özel mülkiyeti, üretim araçlarının özel ama yaygın mülkiyeti, üretim araçları - nın toplumsal mülkiyeti olacaktır.

Burada sanayileşme tartışmalarına paralel giden bazı yaygın yanılgılar üzerinde önemle durmak isteriz:

Bazılarına göre "...belirli bir amaca yönelik olarak düzenlenip harekete geçiri lebilecek atıl makina parkları vardır. Bunun yanında belirli bir ileri düzeye ulaşmış bilgi ve beceri birikimi de vardır." "...özetlersek, ülkemizin bugün günde - mindeki sorun var olan potansiyelin yetenekli idarecilerce harekete geçirilebilme si sorunudur."

Burada, belli bir makina potansiyeli - nin var olduğu kabul edilmekte (özellikle kamu sektöründe); bunun harekete geçiri lebilmesinin mümkün olduğu var sayıl - makta, tam olarak kullanılabileceği im - kân dahilinde olduğu söylenmekte, bu mal ların üretim malları üretebileceği savu - nulmaktadır. Ve hepsinin üstünde ekonominin (bugünkü biçimi ile) plânlanabilece ği varsayılmaktadır.

Yanılgının ilki, kapitalist bir ekonomi nin ne ölçüde plânlanabileceği sorunudur. Yalnızca kâr güdüsü ile yapılan üretim sonucu doğan anarşisin, toplumsal refah amacı için gerekli plânlama kavramı ile çeliştiği gözden kaçırılmaktadır.

Bu demek değildir ki kapitalist bir e - konomide, ve özellikle buhran ve savaş dönemlerinde, belirli ölçüde plânlama mümkün değildir. Bizim mümkün görmediğimiz plânlama yukarıda tanımı yapılan kalkınmaya dönük ve onun ön şartı olan topyekûn plânlamadır.

İkinci yanılgı bizim üzerinde önemle duracağımız bir yanılgıdır. Bu kapitalist bir ekonomide kamu sektörünü toplumsal refahın güvencesi saymaktır.

Bilindiği üzere Türkiye'nin kalkınma modeli; ilk defa 1923 İzmir İktisat Kongresi'nde liberal, özel sektörcü ekonomik bir kalkınma modeli olarak seçilmiş ve politikalar bu yönde çizilmeye başlanmıştır. Ancak iç ekonominin; sermaye birikiminin yetersiz oluşu, bunun yanında ser maye birikimiyle eş anlamlı giden teşebbüs yetersizliği ve o devrede kendini gös teren 1929-1930 dünya iktisadi buhranı, iktisadi devletçiliğe önem verilmesini zo - runlu kılmıştır. Yalnız temelde kabul edilen liberal kalkınma modelinden vazgeçilmemiş iktisadi devletçilik; özel kesimi oluşturmak, onu desteklemek, giderek Türkiye'nin iktisadi hayatına girmesini sağlamak için politik düzeyde bir araç olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyle 1923 den bu yana uygulanan ve devrelere göre değişen çeşitli yoğunluklardaki "iktisadi devletçilik" hareketi, özel girişime karşı rekabetçi değil; destekleyici; bunun doğal sonucu olarakta özel kesim geliştik - çe, kârlı alanları ona terketme temel ö - zelliğini korumuştur.

Politik düzeyde alınmış bu kararlar Türk Sanayi'nin bugünkü oluşumu üzerin de yapılmış araştırmalar tarafından da doğrulanmaktadır. Şöyle ki; yapılan araş tırmalar özel kesimin sürekli bir biçimde kârlı alanlara doğru kaydığını göste - rirken kamu kesiminde hiç bir hareke - tin olmadığını hatta kendinin belirli dev - relerde çok kârlı olduğu alanlar da özel kesime terk ettiği izlenmektedir.

Buna göre burada şu soru sorulabilir. Kamu kesiminde var olduğu belirtilen atıl kapasitelerin harekete geçirilmesi, dolayısiyle Türkiye'de kalkınma sorununun bütünüyle çözülmesi meselesi; temelde politik karar olarak ortaya konan üretim biçimi değiştirilmeden çözümlenebilir mi? Burada cevap kocaman bir "hayır" olacaktır. Çünkü kamu kesiminde var olan atıl kapasiteler, Türkiye'de kapitalizmin gelişmesinin, dolayısiyle Türkiye'nin üretim biçimine şekil veren ekonomi politikasının doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Kârlılık ilkelerine göre çalışan özel kesim ile bu kesime devamlı alt yapı oluşturma ve kaynak aktarma görevini politik bir kararın sonucu olarak üslenen kamu kesiminin, karşılıklı ilişkileri; özde sosyal üretimi en yüksek kılacak tarzda değiştirilmedikçe kamu kesiminde sistemin bir sonucu olarak ortaya çıkan atıl kapasiteler harekete geçirilemiyecektir.

Aynı şekilde kamu kesiminde belirli bir düzeyde ulaşmış olduğu belirtilen "bilgi ve beceri" birikiminin harekete geçirilmesi de sistemin kendi iç dinamiklerinin işleyişinden bağımsız değildir. Türkiye'nin temelde saptanan kalkınma modeli olan liberal politika içinde, yani bütün ekonomik olguların, piyasanın uyarıcılarına göre oluştuğu liberal öz içinde bugün kamu kesiminde var olduğu belirtilen teknolojik biriminin ve bilginin kullanılmamış olması aslında, liberal kalkınma şeması içindeki bir çelişkiyi ifade eder. Kamu kesimi için ortaya çıkan bu çelişki; yukarıda da kısmen değinildiği gibi kamu kesiminin bir liberal şema içinde aldığı rolün kaçınılmaz bir sonucudur. Bu rol nedir? Özel kesimi desteklemek, onu oluşturmak ona rekabetçi bir tutum içinde olmamaktadır.

Dolayısiyle kamu kesiminin bu rolü ekonominin bütünü içinde bir defa belirlenince; kamu kesiminde faaliyette bulunan iktisadi teşebbüslerin, ekonomik rasyonellik ilkesine göre işletilmesinden bahsedilemez. Böyle bir durumda bütün işletme ekonomisi prensipleri ve yasaları kamu kesiminin işleyişinin ve varlığının temelini oluşturan "özel kesimi desteklem, ona rekabetçi olmama" politik kararı ile çatışık bir duruma düşecektir.

Bu karşıtlığın (zıtlığın) kamu kesimine verdiği şekil; aslında bu tarz bir iktisadi devletçiliğin liberal kalkınma şeması içinde aldığı zorunlu bir şekildir. Kamu kesiminin aldığı bu şekil nedir? Büyük bir atıl kapasitenin varlığı, bilgi ve teknoloji birikimi, Ne var ki yukarda da belirtildiği gibi kamu kesimi için bu iki sonuç, Türkiye'de 1923'den bu yana alınan politik kararların bir sonucudur. Yoksa bu iki sonucun ortaya çıkışı kamu kesiminde işletme prensib ve yasalarına uygun bir yönetimin olmayışının sonucu değildir.

Buna göre bu iki sonucu oluşturan temel gerçekleri atlayarak ya da görmemezlikten gelerek bir sanayi kongresinde sonuçlar üzerinde durmak, kongreden beklenen amaçlara hiçbir şekilde uygun düşmeyecektir.

Sonuç olarak, Kasım 1974'de toplanacak II. Türkiye Sanayi Kongresi üretim sürecinde yer alan bütün toplumsal sınıfların kendi bakış açılarından sanayileşme sorununa çözüm getirecekleri bir forum olacaktır. Bu arada toplumun itici gücü, işçi sınıfımızın mesleki örgütlerinin, sendikalarının getirecekleri öneriler yalnızca kendi çıkarları açısından değil toplumun bütününün nihai kurtuluşu açısından da bizler için önemlidir.

Aydınlar Özgürlüğe Kavuştular

Temmuz ayının ikinci günü bütün gözler Anayasa Mahkemesi'nin üstündeydi. Af yasası ile ilgili dava o gün karara bağlanacaktı. Her ne kadar gerekçe açıklanmadan karar açıklanmayacaksa da basın mensupları birbirleriyle yarış halindeydiler ve emellerine kavuştular. İstedikleri haberi elde etmenin gururuyla gazetelerine koştular. İyi habercilikten örnekleri vermeyi başaran TRT'de aynı gün akşamı bütün Türkiye'ye bu haberi duyuruyordu. Anayasa Mahkemesi Af Kanununun 5. Maddesini iptal etmişti.

İptal kararı muhalefetin üzerinde soğuk duş etkisi yaparken genel olarak bütün yurtta ve yurt dışında sevinçle karşılandı. Bir avuç aydını 141, 142. maddeleri af dışı bırakmakla cezaevlerinde tutmaya çalışan Demirel, Bozbeyli, Feyzioğlu, etkisi kalmamış Türkeş ve bazı MSP'liler bozguna uğramışlardı. Bunun acısını Anayasa Mahkemesi'ne yönelttikleri yersiz, dayanaksız suçlamalarla gidermeye çalıştılar. Bu suçlamalar da para etmedi, çünkü; 1961 Anayasası ile kurulan ve kısa zamanda müesseseleşen Anayasa Mahkemesi'nin Kamuoyu üzerindeki olumlu etkisini kimse yıkamazdı.

Gerekçenin açıklanmasına kadar bir süre daha suçlamalar, asılsız saldırılar devam etti. Bunun yanında hukukçular görüşlerini şöyle açıklıyorlardı:

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Profesörü Bülent Nuri Esen:

"Anayasa Mahkemesi 1971 yılında Anayasada yapılan değişikliklere rağmen Türkiye'de hukuk devletinin temelinin yıkılmaması için kendisine tarih önünde düşen görevlerini tam bir adalet bilinci içinde yerine getirmiştir. Anayasa Mahkemesi bu yoldaki çabalarını başarıyla sürdürüyor.

Mahkemenin aldığı karar Atatürkçü özgür düşüncenin safsata karşısında kazandığı zaferdir."

İzmir Barosu Başkanı İskender Özturanlı:

"Anayasamızın 4. maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi salt bir egemenliğe sahip değildir. Anayasa Mahkemesi, Parlamentodan çıkan hukuk dışı kararları ve kanunları iptal etmek yetkisine sahiptir. İşte Anayasa Mahkememiz, bu yetkisini kullanarak insanlık dışı uygarlık dışı ve çağ dışı olan Af Yasasının 5. maddesini iptal etmiştir. Bu karar Türk toplumu ve Türk Hukuku için kıvanç verici bir karardır.

Amacından saptırılmış bir yasa, hukukun ve adaletin odak noktasına oturtulmuştur. Af Yasasını gibi bir yasanın politik yargılarla değil, hukukun yüceliğiyle çıkarılmasının kaçınılmaz olduğu düşüncesi güç kazanmıştır.

Profesör Uğur Alacakaptan'da Anayasa Mahkemesinin kararını överken bu karara gösterilen tepkiyi eleştirmiş ve şunları söylemiştir:

"AP, Hukuk devletinin gereklerine uyulması bakımından bir güvence ve inanca niteliği taşıyan bütün Anayasal kurumlara öteden beri karşıdır. Devlet mekanizmasının hukuka uygun bir tarzda işletilmesini denetliyecek yargılama kuruluşlarını öteden beri benimsiyememiştir. Bağımsız yargılama makamlarının verdiklerini ve verecekleri kararlar bu parti tarafından daima kuşkuyla karşılanmıştır. 12 Mart döneminin alışılmadık yeni yargılama mercilerinin yaratılması bu sayede pek kolay olmuştur. Tutumu ve düşüncesi bilinen bu partinin liderinin bu çıkışı adaletten duydukları geleneksel korku dolayısıyla aca -

ip karşılamıyoruz. Şunu da belirtmek isterim ki, Anayasa Mahkemesi son kararıyla yasama organı yerini almış ve onun bağışlamadığını bağışlamak sonucunu doğuracak yeni bir kural getirmiş değildir, yaptığı şey intikamcı duygulardan güç alan politik manevraların sebebiyet verdiği ve Anayasaya ters düşen bir usulsüzlüğü düzeltmekten ibarettir. Bunun sonucu yolundan saptırılmış bir yasayı yeniden amacına uygun bir hale getiriyorsa buna öfkelenip mahkemenin yetki gaspında bulunduğu şeklinde dayanaksız iddialarda bulunmanın yararı yoktur."

Günler hızla geçti ve 12 Temmuz gelip çattı. Anayasa Mahkemesinin 1803 sayılı yasanın 5. maddesinin A bendini iptal eden karar ve gerekçesi Resmi Gazete'de yayınlandı. Söz konusu gerekçenin yayınlanmasıyla eleştiriler ezilirken, demir parmaklıklar arkasında bırakılmak istenen bir avuç ilerici aydın özgürlüklerine kavuşuyordu.

DİSK'e Bağlı Sendikalar

BARDER-İŞ		KİMYA-İŞ	Tel:27 70 42
BASIN-İŞ	Tel: 27 67 37	LASTİK-İŞ	Tel:25 42 70
DEVRİMCİ YAPI İŞÇİLERİ		MADEN-İŞ	Tel:47 33 98
SENDİKASI	Tel:2I 28 95	SOSYAL-İŞ (İst)	Tel:26 74 44
GIDA-İŞ	Tel:2I 30 47	GENEL MERKEZ	Tel:I2 59 2I
HÜRCAM-İŞ	Tel:27 84 02	TÜMKA-İŞ	Tel:21 28 95
KERAMİK-İŞ	Tel:27 84 02	TURİZM-İŞ	Tel:49 00 90
BAYSEN-İŞ			

Bir Vergilendirilme Üzerine

Necmettin Rıfat Arman

Emeğini satarak yaşamını sürdürmeye çalışan işçi için bazı önemli kavramlar vardır. Bunlardan biriside şüphesiz kıdem tazminatıdır. Bu maddesel olgu emekçinin güvencesi olduğu gibi işverenin de çekindiği bir yaptırım unsurudur. Kıdem tazminatının özünde bulunan bu iki unsurun herhangi bir nedenle zedelenmesi affedilemez.

Kıdem tazminatı bazı işyerlerinde terki hizmet yardımı denen bir başka maddesel olguyla karşılaşmaktadır. Bu nedenle yeni bir sorun ortaya çıkmaktadır. Kıdem tazminatı ile terki hizmet yardımı birlikte mi, yoksa ayrı ayrı mı vergilendirilecek? Bu durum uygulamada kararsızlığa yol açmış ve işyerleri kendi yorumlarını gözönüne alarak uygulamaya yön vermeye çalışmışlardı.

Bir kısım işyerleri, kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımının ayrı ayrı vergilendirilmesi yolunu seçmişlerdi. Ancak Nazilli, Ereğli Vergi Daireleri ile Kastamonu Defterdarlığının itirazı üzerine durum Maliye Bakanlığına iletilmişti.

Bakanlığın bu çelişikliği gidermek için yaptığı yorum "kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımı işten çıkma tazminatı kapsamına girdiğinden birlikte vergilendirilmeleri gerekir" şeklindeydi.

Bu tür bir yorum bazı gerçekleri gözönüne aldığımızda bize ters gelmektedir.

Öncelikle kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımının kökenlerinin başkalığına değinelim. Gerçekten kıdem tazminatı yasadan doğmakta fakat terki hizmet yardımı çoğunlukla sözleşmeden veya bir başka nedenden verilmektedir.

Kıdem tazminatı kökenini kanunda bulmasından dolayı gerekli şartlarıyla birlikte tüm işçileri kapsar. Bunun yanında terki hizmet yardımı bizdeki uygulaması yönünden çoklukla kendisini iktisadi devlet teşekküllerinde gösterir.

Bilindiği gibi kıdem tazminatının hukuki niteliği tartışmalıdır. Bize göre kıdem tazminatı, bir değer yaratılması için senelerce emeğini vermiş ve doğal olarak yıpranmış olan emekçiye bu yıpranması karşılığı verilmesi gereken tazminattır. Bu yorumumuz hem işçi kesiminin çıkarları doğrultusundadır. hem de Anayasamızdaki sosyal devlet ilkesinin işlerliğini sağlayıcıdır. Terki hizmet yardımının genel bir uygulaması olmadığı için ve uygulandığı yerlerde de hukuki nitelik bakımından tartışma çıkmadığından bize fazla iş düşmemektedir. Terimin son kelimesinin verdiği açıklık doğrultusunda bu bir yardımdır diyebiliyoruz.

Ayrıca kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımının ödeme koşulları ve hesaplama biçimleri de farklılık göstermektedir. Kıdem tazminatının verilmesi için gerekli koşullar yasada gösterilmiştir. Terki hizmet yardımının ne şekilde verileceği toplu sözleşmede veya diğer bir düzenleyici hükümde gösterilir ve uygulaması genel değil özeldir.

Soruna Gelir Vergisi Yasası açısından baktığımızda ise bir başka açıklık gelmektedir, şöyle ki: Yasanın 25. maddesi-

nin özellikle belirttiği kıdem tazminatından vergi kesilmez hükmü yanında, tüm olarak madde incelenecek olursa çeşitli yardımlarında vergiden muaf oldukları görülür. Hizmetin bırakılması sonucunda "terki hizmet yardımı" adı altında sağlanan maddi olanaktan da vergi kesilmemesi gerekir. Kanunun gerek sözü, gerek içeriği yorumumuzun dayanağıdır. Ayrıca kanun belirtmek istediklerini açıklıkla ortaya koymuştur. Örneğin: madde 25 bent 7 ' de kıdem tazminatının vergiden muaf olduğunu belirtirken verilecek tazminat 12 maaşı geçtiğinde, geçen kısmın ücret olarak kabul edilip vergilendirileceği saptanmıştır. Bunun gibi söz konusu hususta belirtilebilirdi. Bu konuda Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünün 29/II/1968 tarih ve T seri no: 89 ile yayınladığı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin üçüncü maddesinin dördüncü paragrafında, "Bir kısım müesseselerce çalıştırdıkları hizmet erbabına belli bir çalışma süresinden veya yaş haddinden sonra hizmet göremiyecek seviyeye gelmiş olması gözönünde tutularak, bu gibiler için statüleri gereğince (terki hizmet) yevmiyesi adı ile ve hizmet sürelerine göre hesaplanmak suretiyle yapılmakta olan yardımlarda işten çıkma tazminatı olduğundan, aynı esaslar dahilinde vergiden müstesna veya vergiye tabi tutulmak icap eder. (Buradaki vergiye tabi tutulmak icap eder terimiyle 12 maaşın üzerindeki durumlar söz konusu edilmektedir.) Görüldüğü gibi Genelge kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımının birleştirilmesi konusunda hiç bir eğilim göstermemiştir. Ayrıca genelgenin beşinci paragrafında, belli bir hizmet süresini doldurmuş bulunan işçilere kıdemli işçiliği teşvik ikramiyesi talimatnamesi veya toplu iş sözleşmesi esaslarına dayanılarak, muayyen miktar ve nisbette ikramiye adıyla yapılan ödemeler vergiye tabi tutulmuştur. Yukarıda belirttiğimizin aynı, kanunda olduğu gibi Genelge de düzenleme ihtiyacı duyduğu sorunlara eğilmiş ve tüm açıklığıyla kesin çözümler getirmiştir. Maliye Bakanlığı'nın her iki ödemeyi "işten çıkma tazminatı" olarak görmesi bize ters gelmekle beraber, kabul edilse bile kıdem tazminatı ve terki hizmet yardımının toplanarak vergilendirilmesi Gelir Vergisi Kanunu ile çeliştiği gibi mantığa da aykırıdır.

Haşhaş Ekimi Doğal Hakkımız

Ecevit Hükümeti'nin haşhaş ekimine izin vermesiyle Türk Siyasal hayatı yeni gelişmelere sahne oldu. Kişiler için tartışma olanakları çıkarken Türk Köylüsü - nün acılarından sadece biri olan yasak ortadan kalkıyordu.

Haşhaş yasağı neden köylü için acı? Sorusunun yanıtını geçmiş yıllara bakarak verelim. Haşhaş ekimi oldukça yaygındır. Türkiye'mizde. Örneğin: 1961 yılında 42 ilde ekim yapılmaktaydı. Bu gün .çi 7 il de ekime başlanmıştır. Köylü için haşhaşın ekonomik değeride büyüktür ve ekiminin yaygın olmasının nedenide budur . Açtığında bir süs çiçeği kadar güzel olan sonra kozalaklaşan bu bitkiden başta yağ olmak üzere bir takım yan ürünlerde elde edilir. Ekim yapılan bölgelerde 1200 yağ imalathanesi vardır. Oldukça kıymetli olan bu yağ kilosu 300 liradan alıcı bulur. Köylünün bir dekardan elde ettiği gelir ise küçüksenmiyecek kadar çoktur , tam 2000 lira.

Derken Nihat Erim adında bir başbakan çıkar ve Türk Köylüsü için bu derece önemli olan haşhaş ekimini kaldırır . Gerekçesi hiçte iç açıcı değildir. "İnsanlığın kurtuluşu için" gibi soyut, havada kelimeler kullanılır, Aslında sahnede Amerika vardır ve bizim iç işlerimizden sayılan haşhaş ekimine burnunu sokmuştur. O zamanın hükümeti ise esrara alışmış Amerikan gençliğini kurtarmak için Türk Köylüsü'nü feda etmiştir. Oysa Amerikan Gençliğinin esrar alışkanlığıyla yoksul Türk Köylüsü'nün haşhaş ekimi arasında hiçbir ilinti yoktur. Amerika kendi genç insanını Vietnam'da ateşin ortasına atarak esrara alıştırmıştır. Gariptir, bir zamanlar emperyalistlerin oyunu olan esrara alıştırma zaman gaçmış kendilerine karşı kullanılan en etkin silah haline gelmiştir. Gerçekten senelerce afyonla uyutulan Güneydoğu Asyalı'lar aynı yöntem - lerle Emperyalist Amerika'yı içinden vurmaya başlamışlardır. Çin Hindin'de en iyi esrar ucuza Amerikan Askerlerine satılırken, yine en mükemmel uyuşturucu maddeler Amerikan Toplumu için ayrılırken, olup bitenlerden Türk Köylüsü'nün haberi bile yoktu. Ne yazık kabak onun başında patladı ve can damarı kesildi , yoksulken daha da yoksullaştırıldı.

Zaman durmaz ilerler, öyle oldu. Layık olanlar yerlerini alırken yürekli bir kararla Yeni Hükümet haşhaş ekimini sınırlı olarak serbest bıraktı.

Bu karar Hükümet'in dış politikasında olumlu bir adımdı. Fakat hemen ardından da engellemeler ortaya çıktı. Ege'de doğul haklarımız emperyalist Amerika ve yerli ortakları tarafından Yunanistan ' a peşkeş çekilmek istendi. Hükümet kararlıydı, olayların üzerine cesaretle gidiyordu. Babıali'nin bazı sağcı gazeteleri ve bir AP'li milletvekili, aman dostumuz Amerika'dan özür diliyelim şeklinde yaygara koparmasına karşılık Türk Halkından destek bulamadılar, üstelik de kınandılar.

Çünkü; Türk Halkı artık kimin kimden yana olduğunu biliyordu. Senelerce dost gibi gösterilen emperyalist Amerika' nın amaçları ve onun yerli işbirlikçileri ortadaydılar. Senelerdir sürdürülmek istenen kuyruk politikası çökmüştü. Somut olaylar karşısında daha da bilinçlenen yığınlar YETER diyor ve Hükümet'in kişilikli dış politikasını destekliyordu.

İSDEMİR Olayları

Türkiye'nin en büyük sanayi yatırımlarından biri olan İskenderun Üçüncü Demir Çelik Fabrika'larının inşasına 1970 yılında başlanır. O zamanın iktidarları tarafından hemen parti yatırımı haline getirilen tesislerin kucağı müteahhitlere açılır. 18 müteahhit firma bu parayla dolu kucağın ilk misafirleridir. Kendileri kuruldukları gibi alt ısmarlanan (taşaron) müessesesinden faydalanarak yavrularını da etraflarında toplarlar. Böylece sayıları 40'a ulaşır.

İskenderun Demir Çelik Tesislerinin yapımı Türkiye'mizin koşullarında çölde bulunmuş su gibidir. Payas dedikleri bu yöreye 12 bin kişi akar. Gelenler, Van, Erzurum, İspir, Tunceli gibi Doğu kesimi ve Orta Anadolu gurbetçileridir. Yörelerinde bulamadıklarını Payas'ta bulmanın sevinciyle doludur bu işçiler. Geleceğin karanlık günlerinden habersiz her şeye "hı" derler. Gurbetçilerin amacı para, çok para kazanmaktır. Öyleki, alçak çatılı koğuşlarda, çift yataklı ranzalarda kalırlar. Kafalarının üzerinde oluklu saç vardır, kışın buz; yazın sıcak üretir. Yağmur yağdığında işleri bitiktir. akan oluklu saçın altında. Günde on saat çalışırlar, hafta tatili dendiğinde işveren, "Neymiş o?" der, İş yasalarının tanınmadığı, bir başka deyişle girmediği yer neresi sorusuna yanılmasız İSDEMİR yanıtı verilebilir.

İş kazaları korkunç diyebileceğimiz bir düzeye ulaşmıştır. İşverenlerin umursamazlığı sonucunda bu güne değin 396 emekçi kardeşimiz çalışırken hayatlarını kaybetmişlerdir. Bu sayı karşısında bir yabancı mühendis, Bu gidişle sizin kayıplarınız 1980'e kadar 1000'e yaklaşır. Burası Vietnam'a dönüyor" demiştir. Gerçekten bir kaç işçinin acıklı öyküsünü sizlere yansıttığımızda yukarıdaki kanıya büyük ölçüde katılacağımızdan şüphemiz yok.

Öykülerden ilki Tunceli'li Haydar Özdemir'e ait. ENKA "işyerinde 18 metre yüksekte çaprazların bağlandığı yerden düşerek ölmüş Haydar. Olaya tanık olan işçiler "Yemin ederizki düştüğü zaman belinde emniyet kemeri yoktu, yerde kıvrılıp dururken getirip bir emniyet kemeri taktılar. Haydar hastahanede öldü, patronlar başsağlığında bile bulunmadılar." İşte böyle, fazla bir şey istemiyorlar, sadece insanlık adına başsağlığı. Ama işverenler yasal hakları vermedikleri gibi bir başsağlığı dileğini de işçilere çok görürler.

Gelelim ikinci öyküye: Adı Haydar Öğrenici. İNTES'te 20 metre yüksekte meyilli saç üzerinde çalışırken kayarak düşüp ölmüş. Kimbilir ne umutlarla gelmişti Haydarcık. Bilirmiydi işveren için 250-300 liralık emniyet kemerinin kendi canından daha kıymetli olduğunu...

Bir başka insan kıyımıda şöyle olmuş: Elbistan'ın Alişar köyünden Ali. Kendisine 185 metre yükseklikteki SİNTER bacasına çıkması söylenmiş Ali itiraz etmiş, çıkamam demiş, gözüm kararır düşerim demiş dinletememiş başındakilere. Çaresiz çıkmış bacanın tepesine ve korktuğu başına gelmiş. Kararmış gözü, kaymış ayağı, bir konsole asılı kalmış. Bir yardım ummuş arkadaşlarından, ama boşuna çaba, kurtarıcı araç yok. Arkadaşlarının üzgün ve çaresiz bakışları arasında konselde on dakikayı aşkın bir süre asılı kalmış. Yaşamla ölüm arasındaki mücadelede yenik düşmüş, sonrada bırakmış kendini boşluğa. Başlık ve kemer Ali'de deyoktur. Ali'nin ölümü ile oyun sona ermez, işverenin kendisini temize çıkarması gerekli. Ne yapmış? Vasıfsız işçi olan Ali için baca uzmanıdır diye rapor almış.

İşverenin kirli yöntemleri sadece bunlar değil. Örneğin:işkazası olduğunda işyerinin tatil edilerek bu yerde sadece işveren vekillerinin bırakılması. Olayın tesbit işleminde: "Kardeşim biz burayı tatil etmiştik fakat bizim işçi merakından bacanın üzerine çıkmış yüksekte gözü kararmış düşüp ölmüş."

Bu tip olaylar esnasında ve sonrasında işçiler, doğaca ve yasaca saptanmış haklarını isterler. İşveren bu kıpırdanma karşısında daha ciddi tedbirler almaya başlar. Oyunlarını bu yöne de kaydırır. Sendikal hareketin bastırılmasına çalışır.

Ezilen horlanan, yasal hakları kısıtlanan işçiler, işyerinde kurulan Yapım-İş Sendikasında toplanırlar ve Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne toplu sözleşme için baş vururlar. Müdürlüğün verdiği cevap, "Demir-Çelik Tesislerindeki Müteahhit firmalara ait işyerlerinin tümünde As-Ymi-İş Sendikasının sözleşmeleri bulunduğu şeklindedir. Bunun yanında işverenler yasa dışı işçi atma işlemlerine de hız verirler.

Artık emekçi için bıçak kemiğe dayanmıştır. 16 Haziranda bir yürüyüş tertip edilir. Yürüyüşün ertesi günü 200 işçi işten atılmak istenir. Büyük olaylar patlak verir. Bir çok emekçi güvenlik kuvvetlerince toplanır. Hakim önüne çıkarılan işçilerden kimisi salınır, kimisi tutuklanır.

Dileğimiz bu tür olayların bir kez daha tekrar etmemesi için sorumluların daha etkin tedbirler almasıdır.

Payas yöresinde Sarı sendikaların ve işverenin başlattığı, devam ettirdiği bir oyun oynanmıştır acı, buruk fakat ders alınması gereken...

SELÇUK